

«Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε»

Του Λονίτζι Πιραντέλλο από το ΘΟΚ

Μετάφραση: Μάριος Πλωρίτης. Σκηνοθεσία: Μόνικα Βασιλείου.

Σκηνικά-κοστούμια: Λάκης Γενεθλής. Μουσική: Αναστασία Guy.

Φωτισμοί: Γιώργος Κουκουμάς. Παίζουν: Γιώργος Μουαϊμης, Λένια Σορόκου, Γιολάντα Χριστοδούλου, Έλενα Δημητρίου, Έλενα Παπαδοπούλου, Αντώνης Κατοαρής, Λιάνα Χαλκιά, Χρυσάνθος Χρυσάνθου, Ιωάννα Καμμένου Σιαφκάλη, Ανδρέας Βασιλείου, Μήδεια Χάννα, Ανδρέας Τσουρής, Ντίνος Λύρας, Νέδη

Σπάνια τυχαίνει ένα κριτικό σημείωμα να απέχει στο χρόνο τόσο πολύ από την πρεμιέρα της παράστασης στην οποία αναφέρεται. Λυπάμαι για την καθυστέρηση, που συνέβη εξαιτίας ενός ιδιαίτερα καρπερού θεατρικού χειμώνα. Το «Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε» του Πιραντέλλο ήταν το πρώτο έργο της κύριας σκηνης του ΘΟΚ, η οποία, ως γνωστόν, έπαψε φέτος να είναι έννοια χώρου, μια και ο χώρος δεν υπάρχει (...πια, όσον αφορά το Δημοτικό Θέατρο, και ...ακόμα, όσον αφορά το όνειρο της ιδιόκτητης στέγης). Μα τότε η ένδειξη «κύρια σκηνή» στο πρόγραμμα της παράστασης σημαίνει η κύρια κατεύθυνση, προς την οποία ο ΘΟΚ ως θιάσος εκστρατεύει φέτος, σημαίνει κύρια ρεπερτοριακή επιλογή, κύριος καλλιτεχνικός στόχος. Γιατί στο στόχαστρο του θιάσου βρέθηκε ο Πιραντέλλο; Χωρίς -ειλικρινά- να γνωρίζω οτιδήποτε παρασκηνιακό για τις συνθήκες και τις ευθύνες της επιλογής του «Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε», υποψιάζομαι πως δεν υπήρξε πρόταση από τη σκηνοθέτιδα Μόνικα Βασιλείου προς το Δ.Σ. του Οργανισμού, αλλά μάλλον έλαβε χώρα η ανάθεση σ' εκείνη του ανεβάσματος του έργου με βάση την έτοιμη απόφαση του Δ.Σ. να παιχτεί φέτος ο Πιραντέλλο.

Η επιβράδυνση αυτή στην αρχή του κειμένου δεν είναι τυχαία. Είναι το συμπέρασμά μου μετά την παράσταση που παρακολούθησα -η σκηνοθέτις ψάχνει τρόπους να ξεφύγει από τον εγκεφαλικότητα του Ιταλού συγγραφέα, ψάχνει τρόπους να ντύσει με υποκριτική σάρκα τα φιλοσοφικά οστά της πιραντελλικής σκέψης. Με άλλα λόγια, υλοποιεί ξένο όραμα, δικαιολογεί την απόφαση άλλων. Έτσι πρέπει να εξηγείται η αισθητική κατεύθυνση της παράστασης - από τα σχηματικά παιχνίδια του συγγραφέα με τη λογική και το παράλογο προς την κωμωδία θηών. Η Μόνικα Βασιλείου μεγεθύνει εκείνο το μέρος του έργου που αναφέρεται στην ασφυ-

κτική απασχόληση της κοινωνίας με ξένες προσωπικές υποθέσεις, στην προσποίηση των καλών προθέσεων, στις μάσκες του ειλικρινούς ενδιαφέροντος που είναι όμως στραβά φορεμένες και δεν κρύβουν τα πεινασμένα για την ξένη δυστυχία πρόσωπα. Η πολυάριθμη ομάδα ηθοποιών ανταποκρίνεται στις οδηγίες της σκηνοθέτιδας πρόθυμα και αποτελεσματικά και όπως φαίνεται συμφωνεί με τη στοχοθέτησή της. Ο Γιώργος Μουαϊμης, ο Χρυσάνθος Χρυσάνθου, η Ιωάννα Καμμένου Σιαφκάλη, η Λένια Σορόκου ηγούνται της ομάδας συναδέλφων. Στην καλή διάθεση και στην αυξημένη αυτοπεποίθηση του γυναικείου μέρους του θιάσου συμβάλλουν και τα πολύ όμορφα κοστούμια του Λάκη Γενεθλή. Αλλά τα επίσης όμορφα σκηνικά του προκαλούσαν αίσθηση κλειστοφοβίας στο χώρο του Αγίου Ανδρέα. Κατανοητές οι περιπέτειες με την αίθουσα, αλλά γνωρίζοντας πού θα καταλήξει η παράσταση, ο σκηνογράφος μπορούσε ίσως να προβλέψει κάποιους πιο λειτουργικούς τρόπους προσαρμογής.

Όμως πάνω απ' όλη την παράσταση πλανιόταν ένα πολύ σοβαρό ερώτημα. Ποιος ο λόγος ν' ανεβάζει κανείς Πιραντέλλο όταν όλες οι προσπάθειες έχουν στόχο να τον αλλάξουν, να τον κάνουν να μοιάσει με κάποιο άλλον, π.χ. τον Όσκαρ Ουάιλντ; Ενδυναμώνοντας το στοιχείο της κοινωνικής σάτιρας, φτιάχνοντας κωμικούς χαρακτηριστικούς τύπους, η Μόνικα Βασιλείου δηλώνει πως δεν πιστεύει ότι οι πιραντελλικοί προβληματισμοί για την πολλαπλότητα της πραγματικότητας μπορούν να αντιμετωπιστούν με την ίδια σοβαρότητα όπως παλιά, και δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί από το κοινό με το ίδιο ενδιαφέρον, όπως παλιά. Έτσι, στη θέση των καμωμένων με λεπτό αιχμηρό μολύβι τρελών σκίτσων του Πιραντέλλο μπαίνουν πολύχρωμες ελαιογραφίες. Μα τότε ...ποιος ο λόγος;...

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ